

РЕШЕНИЕ

№ 136

гр. Благоевград, 05.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – БЛАГОЕВГРАД, II ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и осми февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Атанас И.

при участието на секретаря Лилия Мл. Дренкарска
като разгледа докладваното от Атанас И. Гражданско дело № 20241210100125 по описа за 2024 година

и за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е образувано по искова молба от Т. И. Г., ЕГН *****, чрез адв. Д. М., против „Неткредит“ ООД, ЕИК 201253421.

Навежда се в молбата, че ищецът е страна по ДОГОВОР ЗА ПОТРЕБИТЕЛСКИ КРЕДИТ № 02211090913100059 от 09.11.2022 г., сключен с „Неткредит“ ООД. Твърди се, че съгласно ДОГОВОР ЗА ПОТРЕБИТЕЛСКИ КРЕДИТ № 02211090913100059 от 09.11.2022 г., ищецът трябва да Върне сумата по кредита, която се явява сума от 558 лева, при сума на получаване 500.00 лева, при ГПР 46.42%, годишен лихвен процент - 38.75%, при срок на кредита от 6 вноски. Твърди се, че е предвидено в договора, че съгласно чл. 6 от договора за потребителски кредит, ищеца следва да заплати неустойка в размер на 420 лева, като по този начин общото задължение по договора за кредит е в размер на 978 лева.

Навежда се, че така уговорената клауза за неустойка в чл. 6 от ДОГОВОР ЗА ПОТРЕБИТЕЛСКИ КРЕДИТ № 02211090913100059 от 09.11.2022г., спрямо която ищеца трябва да заплати неустойка в размер на 420.00 лева, е нищожна на основание чл. 26, ал., ал. 1 ЗЗД и поради това, че е сключена при неспазване на нормите на чл. 11 и чл. 19, ал. 4 от ЗПК във вр. С чл. 22 ЗПК, както и чл. 143, ал. 1 от ЗЗП.

Поддържа се, че в правната доктрина й съдебна практика безспорно се приема, че накърняването на добрите нрави по смисъла на чл. 26, ал. 1, предл. 3 ЗЗД е налице именно, когато се нарушава правен принцип било той изрично формулиран или пък проведен чрез създаването на конкретни други разпоредби – в този смисъл се сочи практика на ВКС /Решение № 4/ 2009 г. по т. д. № 395/ 2008 г., Решение № 1270/ 2009 г. по гр. д. № 5093/ 2007 г., определение № 877 по т. д. № 662/ 2012 г. й др/. Сочи се, че такъв основен принцип е

добросъвестността в гражданските и търговски взаимоотношения, а целта на неговото спазване, както и на принципа на справедливостта, е да се предотврати несправедливото облагодетелстване на едната страна за сметка на другата. Тъй като става дума за търговска сделка, нормата от ТЗ, чрез която е прокаран този принцип е чл. 289 от ТЗ, но общите правила на ЗЗД също намират приложение - чл. 8, ал. 2 и чл. 9 от ЗЗД. Според задължителната практика на ВКС преценката дали е нарушен някой от посочените основни правни принципи се прави от съда във всеки конкретен случай, за да се даде отговор на въпроса дали уговореното от страните води до накърняване на добрите нрави по смисъла на чл. 26 ал. 1, предл. 3 от ЗЗД.

Навежда се, че клаузата за неустойка от ДОГОВОР ЗА ПОТРЕБИТЕЛСКИ КРЕДИТ № 02211090913100059 от 09.11.2022г., е нищожна като противоречаща на добрите нрави и неравноправна по смисъла на чл. 143, т. 19 от ЗЗП, тъй като сумата която се претендира чрез нея в размер на 420 лева е в размер на 80 % от сумата на отпуснатия кредит в размер на 500.00 лева. Сочи се, че по този начин безспорно се нарушава принципа на добросъвестност и справедливост.

Навежда се, че предвидената клауза е и неравноправна по смисъла на чл. 143, т. 5 ЗЗП, тъй като същата е необосновано висока. В глава четвърта от ЗПК е уредено задължение на кредитора, преди сключване на договор за кредит, да извърши оценка на кредитоспособността на потребителя и при отрицателна оценка да откаже сключването на такъв. В този смисъл е съображение 26 от Преамбюла на Директива 20G8/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23.04.2008г. относно договорите за потребителски кредити.' Разгледана в този аспект, клаузата в чл.6 от ДОГОВОР ЗА ПОТРЕБИТЕЛСКИ КРЕДИТ № 02211090913100059 от 09.11.2022г., според която се дължи неустойка в размер на 420.00 лева, при неосигуряване в срок обезпечения чрез гаранция или банкова гаранции се намира в пряко противоречие с преследваната с целта на транспонираната в ЗПК директива. Подобни уговорки прехвърлят риска от неизпълнение на задълженията на финансовата институция за извършване на предварителна оценка на платежоспособността на длъжника върху самия длъжник и води до допълнително увеличаване на размера на задълженията. Неустойка за неизпълнение на акцесорно задължение, което не е свързано пряко с претърпените вреди /няма данни за кредитора да са настъпили вреди от непредоставянето на обезпечение/, е пример за неустойка, която излиза извън присъщите си функции и цели единствено постигането на неоснователно обогатяване.

Прави искане пред съда, да се признае, че клаузата, предвидена в чл. 6 от ДОГОВОР ЗА ПОТРЕБИТЕЛСКИ КРЕДИТ № 02211090913.100059 от 09.11.2022г., сключен между страните, предвиждаща заплащането на неустойка в размер на 420,00 лева, е нищожна на основание чл. 26, ал. 1 от ЗЗД и поради това, че е сключена при неспазване на нормите на чл. 11 и чл. 19, ал. 4 от ЗПК във вр. с чл. 22 от ЗПК, както и по чл. 143, ал.1 от ЗЗП - поради противоречието му със закона, както и претендира сторените по делото разноски.

Ответникът, в срока за подаване на отговор на исковата молба, е подал такъв, в който навежда, че изцяло оспорва предявените икове като неоснователни.

Поддържа се, че с договорената неустойка кредитополучателят бива мотивиран да предостави обезпечение, ако не в предвидения в общите условия срок, то поне в най-кратък времеви период, за да избегне начисляването на неустойката. Сочи се, че без договарянето на неустойка кредиторът не би могъл да подтикне кредитополучателя да предостави обезпечение по кредитното правоотношение, особено след като вече заемната сума е получена от потребителя, като се прави довод, че това разбиране се подкрепя както от правната доктрина, така и от съдебната практика - в Решение № 115 от 01.04.2016 г. по възз. т. д. № 72/2016 г. на Апелативен съд - Пловдив е прието, че е уговаряне на неустойката се цели да се упражни натиск върху длъжника да изпълнява в срок задълженията си под страх от плащане на нещо повече от реално дължимото. По този начин обезпечителната функция на неустойката произтича от стимулиращия ефект за длъжника, който, за да не претърпи неблагоприятните последици от плащането на неустойка, ще положи максимални усилия да изпълни точно задължението.

Навежда се, че при порок противоречие със закона следва да е налице колизия между посочената част от договора и императивна правна норма, която предпоставка в случая липсва, доколкото сочената чл. 21, ал. 1 и чл. 19 ЗПК представлява специална форма на нищожност по отношение на общия закон ЗЗД.

Поддържа се, че твърдяното от ищеца заобикаляне на чл. 19, ал. 4 ЗПК следва да бъде съобразено, че на основание чл. 19, ал. 3, т. 1 ЗПК неустойката като санкция, която потребителят заплаща при неизпълнение на задълженията си по договора е изрично изключена от формулата за изчисляване на ГПР (в този смисъл и Решение № 34 от 3.02.2017 г. на АдмС - Шумен по к. а. н. д. № 298/2016 г; Решение № 114 от 6.04.2017 г. на АдмС - Шумен по к. а. н. д. № 46/2017 г.). Включването ѝ при определяне на размера на ГПР е *contra legem*. В случай че е налице съмнение в основателността на това твърдение, следва да се обърне внимание, че в Директива 2008/48, която се транспонира в българския правен ред посредством ЗПК изрично е посочено, че „За целите на изчисляването на годишния процент на разходите се определят общите разходи по кредита за потребителя, с изключение на сумите, дължими от потребителя за неспазване на някое от задълженията му според договора за кредит...” (чл. 19, пар. 2 Директива 2008/48 ЕО).

Разбирането, че в годишния процент на разходите не се включват сумите, дължими от потребителя за неспазване на задълженията му по договора (в случая неустойка) се потвърждава и от факта, че съгласно чл. 19, пар. 3 Директива 2008/48/ЕО „Изчисляването на годишния процент на разходите се основава на базовото допускане, че договорът за кредит ще остане в сила за уговорения срок и че кредиторът и потребителят ще изпълнят задълженията си при спазване на условията и сроковете, предвидени в договора за кредит.” Липсва както правна, така и житейска логика законодателят да заложи правилото, че навсякъде в Европейския съюз ГПР се изчислява при базово допускане, че страните изпълняват задълженията си по договора и същевременно да включи във формулата компонент, свързан с неизпълнение на задълженията по кредита.

Претендира ответника сторените по делото разноски.

Съдът, преценявайки доводите и възраженията на страните, събраните по делото доказателства по реда на чл. 235, ал. 2 и ал. 3 от ГПК, във вр. с чл. 12 от ГПК, приема за установено от фактическа страна следното:

В случая по делото няма спор, а и от представените по делото писмени доказателства се установява, че на 09.11.2022 г. между страните е сключен договор за потребителски кредит № № 02211090913100059. Съгласно ДОГОВОР ЗА ПОТРЕБИТЕЛСКИ КРЕДИТ № 02211090913100059 от 09.11.2022 г., ищецът трябва да Върне сумата по кредита, която се явява сума от 558 лева, при сума на получаване 500.00 лева, при ГПР 46.42%, годишен лихвен процент - 38.75%, при срок на кредита от 6 вноски. В чл. 6 от договора за потребителски кредит е предвидено, че в случай, че кредитополучателят не представи на кредитора гаранция по чл. 4, ал. 3 от договора в установения срок и съгласно реда и условията, предвидени в общите условия на договора, той дължи неустойка в размер на 420 лева. Съгласно ал. 2 на чл. 6, неустойката се начислява на месец, считано от изтичането на срока по чл. 4, ал. 3, като съгласно ал. 3, ако срокът, за който се начислява неустойката е по-кратък от срока между две погасителни вноски, неустойката се начислява на ден и ев размер на 1/30 от месечната неустойка. Съгласно ал. 5 на чл. 6 от договора, начислената неустойка се заплаща заедно със следващата погасителна вноска по кредита съобразно уговорения погасителен план.

Съгласно чл. 4, ал. 3 от договора за потребителски кредит, в срок до края на следващия ден от сключване на настоящия договор, кредитополучателят е длъжен да предостави на кредитора гаранция по кредита съгласно реда и условията, предвидени в общите условия по договора. Банковата гаранция или гаранцията, издадена от небанкова финансова институция, трябва да бъде за сума в размер на 558 лв. със срок на валидност до 11.05.2023 г.

При така установената фактическа обстановка съдът намира от правна страна следното:

При така наведеното в обстоятелствената част и петитум на иска, въведени са няколко предмета на делото, при обективно евентуално съединяване на искове - спорното материално право по първия иск е правото да се иска прогласяване на нищожност на клауза за неустойка поради противоречие със закона, която правна квалификация е чл. 26, ал. 1, предл. 1 от ЗЗД.

Процесният договор представлява договор за потребителски кредит по смисъла на чл. 9, ал. 1 ЗПК, тъй като с него ответникът се е задължил да предостави на ищеца кредит съгласно уговорените параметри и условия. Като такъв за него важат допълнителните изисквания за действителност, предвидени в ЗПК. Съгласно чл. 22 ЗПК когато не са спазени изискванията на чл. 10, ал. 1, чл. 11, ал. 1, т. 7 - 12 и 20 и ал. 2 и чл. 12, ал. 1, т. 7 - 9, договорът за потребителски кредит е недействителен.

В чл. 6 от договора за потребителски кредит е предвидено, че в случай, че кредитополучателят не представи на кредитора гаранция по чл. 4, ал. 3 от договора в

установения срок и съгласно реда и условията, предвидени в общите условия на договора, той дължи неустойка в размер на 420 лева. Съгласно ал. 2 на чл. 6, неустойката се начислява на месец, считано от изтичането на срока по чл. 4, ал. 3, като съгласно ал. 3, ако срокът, за който се начислява неустойката е по-кратък от срока между две погасителни вноски, неустойката се начислява на ден и е в размер на 1/30 от месечната неустойка. Съгласно ал. 5 на чл. 6 от договора, начислената неустойка се заплаща заедно със следващата погасителна вноска по кредита съобразно уговорения погасителен план. Съгласно чл. 4, ал. 3 от договора за потребителски кредит, в срок до края на следващия ден от сключване на настоящия договор, кредитополучателят е длъжен да предостави на кредитора гаранция по кредита съгласно реда и условията, предвидени в общите условия по договора. Банковата гаранция или гаранцията, издадена от небанкова финансова институция, трябва да бъде за сума в размер на 558 лв. със срок на валидност до 11.05.2023 г.

На първата страница на договора, неустойката като друго плащане по този договор, е предвидена като дължима, в чл. 7, т. 2 от договора е предвидено, че кредиторът има всички права по чл. 8 от договора, ако е налице непогасяване на изискуемо задължение на кредитополучателя за заплащане на главница и/или лихва или друга дължима сума по договора за кредит. В чл. 8 от договора е предвидено, че ако настъпи някой от случаите на неизпълнение, посочени в чл. 7 от договора за кредит, кредиторът може да изиска предсрочно погасяване на предоставения кредит, като обяви кредита за предсрочно изискуем. Съгласно ал. 5 на чл. 6 от договора, начислената неустойка се заплаща заедно със следващата погасителна вноска по кредита съобразно уговорения погасителен план.

Съдът следи, освен по възражение на потребителя, и служебно за неравноправни клаузи по договори за потребителски кредит. В случая съдът намира, че е нарушено изискването по чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, като макар да е посочен годишният процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, в тях не е включена като разход дължимата сума за неустойка за непредоставено обезпечение, която в случая е посочена в погасителния план като падежно вземане - начислената неустойка се заплаща заедно със следващата погасителна вноска по кредита съобразно уговорения погасителен план, с което пряко се нарушава изискването на чл. 19, ал. 4 ЗПК, който забранява ГПР да бъде по-голям от петкратния размер на законната лихва. В договора е посочено, че ГПР е 46.42 %, както и изрично е отбелязано, че при изчисляването на ГПР е предвидено, че всяка от страните ще изпълнява точно и в срок своите задължения. В договора за кредит е посочено, че ГПР не включва разходите, които кредитополучателят заплаща в резултат на неизпълнението на договорните си задължения. Очевидно, от начина по който са формулирани клаузите от Договора, се установява, че неустойката по договора не е включена в ГПР и ако бъде включена, то ГПР би бил значително по- висок. В конкретния случай, уговорената неустойка е почти до размера на отпуснатия кредит – разлика само 80 лв. отпуснат кредит за 500 лв., неустойка 420 лв..

В ГПР следва по ясен и разбираем за потребителя начин да са включени всички разходи, които длъжникът ще направи и които са пряко свързани с кредитното

правоотношение. Съгласно чл. 21, ал. 1 ЗПК, всяка клауза в договор за потребителски кредит, имаща за цел или резултат заобикаляне изискванията на този закон, е нищожна. В този смисъл, като не е включил неустойката /отразена като падежно вземане по самия договор за потребителски кредит по смисъла на чл. 19, ал. 1 ЗПК/ в общата сума, дължима от потребителя, кредиторът е заобиколил изискванията на закона за точно посочване на финансовата тежест на кредита за длъжника, поради което клаузата за неустойка е нищожна.

В случая страните са уговорили клауза за задължаване на кредитополучателя да заплати неустойка в размер на 420 лева. Размерът на неустойката надвишава многократно печалбата на кредитора. Така, както е уговорена, неустойката е предназначена да санкционира кредитополучателя за виновното неспазване на договорното задължение за представяне на гаранция по договора в срок след подписване на договора за кредит. Задължението за обезпечаване на главното задължение има вторичен характер и неизпълнението му не рефлектира пряко върху същинското задължение за погасяване на сумите. Такава клауза изцяло противоречи на закона. Действително няма пречка размерът на неустойката да надхвърля вредите от неизпълнението. В случая обаче няма адекватен критерий за преценка на това надвишение, доколкото се посочи, че процесната клауза обезпечава изпълнението на падежа. Един вид обезпечава изпълнението на задължението за плащане на падежа. Санкционната функция на клаузата е вън от предмета на задължението, тъй като само по себе си неплащането на падежа на вноската по кредита обуславя неизпълнение на договора със съответните правни последици. Основната цел на така уговорената неустоечна клауза е да доведе до неоснователно обогатяване на кредитодателя – да се начисляват лихва върху лихви и анюитетни вноски, което е противоречие на закона, без да е инициирана съдебна намеса за установяване на спорните вземания, за сметка на кредитополучателя, до увеличаване на подлежаща на връщане сума с повече от двоен размер, което е в контраст с всякакви разумни граници на добрите нрави и не се толерира от закона.

Ето защо искът е основателен и следва да се уважи.

С оглед изхода на спора и на основание чл. 78, ал. 1 ГПК в полза на ищеца следва да се присъдят направените по делото разноски в размер на 50.00 лв. за държавна такса по първоначалния иск. На основание чл. 38, ал. 1, т. 2, вр. чл. 36, ал. 2 ЗАдв на процесуалния представител на ищеца – адв. Десислав В. М., следва да се определи възнаграждение за осъществената правна услуга. Съобразявайки, че делото не се отличава с фактическата и правна сложност, съобразявайки извършените процесуални действия от процесуалния представител – изготвяне на искова молба и писмено становище по делото, без явяване на същото, съдът намира, че следва да се заплати възнаграждение в размер на 400 лв. с ДДС. Това е така, тъй като при присъждането на възнаграждение за оказана безплатна адвокатска помощ и съдействие в полза на адвокат, регистриран по ЗДДС, определеното възнаграждение следва да включва ДДС.

Водим от горното и на основание чл. 235 ГПК, съдът

РЕШИ:

ПРОГЛАСЯВА за нищожна, поради противоречие със закона, клаузата, предвидена в чл. 6 от ДОГОВОР ЗА ПОТРЕБИТЕЛСКИ КРЕДИТ № 02211090913.100059 от 09.11.2022г., сключен между страните Т. И. Г., ЕГН ***** и „Неткредит“ ООД, ЕИК 201253421, предвиждаща заплащането на неустойка в размер на 420,00 лева.

ОСЪЖДА „Неткредит“ ООД, ЕИК 201253421, да заплати на Т. И. Г., ЕГН *****, сумата в размер на 50.00 лв. (петдесет лева), представляваща държавна такса по иска.

ОСЪЖДА „Неткредит“ ООД, ЕИК 201253421, да заплати на адвокат Д. В. М., сумата в размер на 400.00 (четиристотин лева) лв. с ДДС, представляваща разноски за адвокат – на основание чл. 38, ал. 1, т. 2, вр. чл. 36, ал. 2 ЗАдв., като ОТХВЪРЛЯ искането над този размер, до претендирания от 480 лв., като неоснователно.

Решението подлежи на обжалване пред ОС – Благоевград в двуседмичен срок от съобщението до страните.

Съдия при Районен съд – Благоевград: _____